

ZVONEK 6

LISTOPAD 2006

ZPRAVODAJ WALDORFSKÝCH TŘÍD PŘI MŠ NERUDOVA A ZŠ HLUBOKÁ NAD VLTAVOU

Fantazie je mnohem důležitější než vědomosti.

Albert Einstein

Co se děje ve třídách?

Jana Erhartová, Marie Fídrová - třídní učitelky

MŠ Nerudova ulice České Budějovice

Skřítkci

V úterý 3. 10. přiletěl do školkové zahrady drak. Jeho silný řev se ozýval z houští, že i já jsem dostala na chvíli strach. Odpoledne jsme se sešli s dětmi a rodiči na zahradě, zazpívali si společně Michaelské písně. Potom si děti vzaly své ručně udělané meče a s větší či menší odvahou se postupně vydávaly na cestu k drakovi. Každý šel po zlaté stezce, skrz bránu, kde čekal anděl.

Jeho úkolem bylo pomáhat a dodávat odvalu těm nejmenším. Za branou v houští se ozýval drak a vystrkoval hlavy. Všechny děti bojovaly statečně a za odvalu si každý odnesl hezké červené jablíčko, které si později, po sdělení svých zkušeností z boje všem kamarádům a rodičům, snědl. Potom si děti vyrobily malého červeného dráčka - kometu.

Je listopad a skřítek Podzimníček má ještě mnoho práce. Barví listy, uspává semínka, kytičky a stromy, povídá si s podzimním větrem, pomáhá zvířátkům připravit se na zimu...

I nás čeká mnoho práce a oslav...

Co budeme dělat?

Ozdobíme si skleničky - lucerničky - dekorativním písmem, zazpíváme si Martinské a listopadové písničky. Z hlíny si vyrobíme misticíku - svíček na adventní spirálu. Upečeme si společně martinské rohlíčky, slané tyčky či bochánky a něco sladkého.

Každé pondělí chodí ke Skřítkům Míša a Jitka (studentky z pedagogické fakulty), se kterými budeme vyrábět dárky a drobnůst-

ky na adventní jarmark. Bude i čas zacvičit si pohádkovou jógu nebo se vydat na delší procházku do okolí. Budeme číst pohádky - Holčička s lucernou; Holčička a hvězdy; pověst o Martinovi a martinských rohlíčcích; Příběhy skřítky Puka.

Možná koncem listopadu spadne dopis z nebe. Od koho? Necháme se překvapit...

Celý listopad bude bohatý na zážitky a příjemné chvíle s dětmi i rodiči, už se na ně těšíme.

Akce v listopadu.

V pátek 3. 11. v 9:00 hodin nás přijde do školky navštívit živý had a opice ze ZOO, cena 30,- Kč.

Ve středu 8. 11. bude ve školce divadlo - Písničky z pohádek,

cena 25,- Kč.

Ve čtvrtek 9. 11. v 16:30 hodin se vydáme společně k Arpidě prožít legendu o sv. Martinovi.

V sobotu 11. 11. akce pro rodiče - pletení košíků s Emilkou Vítkovou.

Pravděpodobně v pondělí 13. 11. v 19:00 hodin - třídní schůzka rodičů.

V neděli 26. 11. v 17:00 hodin nás v naší třídě Skřítků čeká adventní spirála.

SLOVO ÚVODEM

Milí přátelé,

není letošní podzim krásný? Přívětivě slunečné dny jako stvořené pro procházky mezi červenožlately obalenými stromy, pro výlety na kole či výpravy za hledáním hnědě lesklých kaštánků a dalších přírodnin, které mají moc vyvolat úsměv nejen na dětské tváři. A nakonec i ten déšť, jenž byl toužebně očekáván všemi zahrádkáři.

Podzim ve školce i škole, zdá se, také plyne v příjemně poklidném tempu. Drak byl přemožen a teď se chystáme po vzoru svatého Martina podělit se s ostatními o dobroty, úsměv a třeba i kousek nás samých. V listopadovém ZVONKU se dočtete více o této slavnosti a legendě, která je jejím podkladem. Také se dozvíte, co se děje ve waldorfských třídách MŠ a ZŠ, proč se dětem vypravují pohádky a jak slavíme advent.

Nenechte si ujít listopadové přednášky Anežky Janátové a Ireny Kovářové (viz Kalendárium svátků a akcí) - nebudete litovat.

Na závěr důležitá výzva: hledáme člověka, který by byl schopen od ledna příštího roku ZVONEK „lámat“ (tj. graficky upravit do této či blízké podoby). Věříme, že se v řadách waldorfských rodičů najde šikovný nadšeneček, který umožní pokračování tohoto zpravodaje. V opačném případě bude existence ZVONKU ohrožena. A to by byla jistě škoda.

Draky vysoko létající a radostně očekávání prvních sněhových vloček všem přeji

Petra Klee a Eva Jírovcová

Co se děje ve třídách? (pokračování ze str. 1)

Jana Erhartová, Marie Fídrová - třídní učitelky

MŠ Nerudova ulice České Budějovice

Oslavy narozenin:

- + Lukášek Badanovič 3. 11. - 5 let
- + Sárinka Dupalová 18. 11. - 4 roky
- + Bertík Kubíček 23. 11. - 4 roky

Akce u Skřítků do konce roku 2006

Středa 6. 12. dopoledne - Mikuláš.
Sobota 9. 12. od 10:00 do 14:00 hodin
II. Adventní jarmark.

Úterý 19. 12. ve 14:30 hodin - vánoční hra a posezení.

Mé poděkování patří p. Husinecké, která se ujala kroniky; p. Hruškové za kopírování, p. Jerhotové za jablečný mošt pro děti, p. Klee a p. Kubínové za olejček a všem, kdo přinesl kapesníčky pro děti.

Teta Jana

Broučci

Michaelská slavnost patří do čtveřice největších svátků roku, a tak nemohu opomenout alespoň pár slov o tom, jak jsme ji prožily. Počasí nebylo sice moc příznivé, ale chuť dětí otestovat svoji odvahu a sílu byla obrovská. Po odpoledním odpočinku netrpělivě sledovaly, zda ten drak přiletěl do naší zahrady a když se zvedl opravdu silný vítr, tak se všechny shodly, že je již ve své sluji v zahradě.

Na začátku slavnosti jsme si zazpívaly michaelské písně, odvážně zvedly svůj meč a postupně zlatou bránou, po zlaté cestě, putovaly k dračí sluji. Drak byl hrozivý, ale ti mí Broučci jsou takoví odvážlivci, že drak, chuděra, schytl i nějakou tu ránu. Poučení, že draka musíme pouze zahnat bylo prázdné slovo. Odměnou za statečný boj byla koruna od anděla. Potom se zahrada zaplnila létajícími kometskami k radosti dětí, ale i dospělých. Když se z cesty vrátil poslední Brouček, nebe se zatahlo a začalo pršet. Ale žádný smutek se nekonal. Na terase bylo od maminek připravené bohaté občerstvení, a tak bylo co dělat. Konec slavnosti byl symbolický - přestalo pršet, vysvitlo slunko a na obloze se objevila obrovská, nádherná duha.

přijdou hrát a přinesou nové nápady pro naše potěšení.

Pondělky budou, díky jejich krásnému vztahu k dětem, profesionalitě a chuti podnikat něco nového, jistě velkým přínosem pro všechny.

A co nás ještě čeká?

V neděli 26. 11. v 17:00 hodin Adventní spirála.

4. 12. dopoledne po Vánoční pohádce přijde za dětmi Mikuláš.

9. 12. od 10:00 do 14:00 hodin Adventní jarmark.

Vánoční posezení bude 19. 12. ve 14:30 hodin v naší třídě.

A ještě něco pro dospěléky:

11. 11. od

9:00 hodin přijede učit plést košíky paní Emilka Vítková z Klatov. Z vlastní zkušenosti mohu tuto akci pro rodiče jen doporučit. Nejen že si upletete svůj košík, ale prožijete nezapomenutelné zážitky z tohoto krásného, uměleckého řemesla. Ještě prosíme maminky na tuto akci o nějaké pohoštění, děkujeme.

Kdopak bude mít slavný narozeninový den v listopadu?

- + Barborka Burianová: 19. 11. bude slavět šesté narozeniny.
- + Laura Galová: 29. 11. také oslaví své šesté narozeniny.

„Boj je dobojován a člověk hledá nový pohled a poznání bližního svého.“

Martinská doba je období vnitřních světél. Venku světla ubývá a tak musí být v našem nitru posilováno. Rodí se vnitřně jiná kvalita - soucit, dělení se s potřebnými. Martinská světla připomínají nebeské hvězdy, které pomáhají posilovat vnitřní lidské teplo.“

Jak se žije mým Broučkům s příchodem podzimu?

I Broučci se pomalu chystají na Martinskou slavnost, kterou budeme mít ve čtvrtek 9. 11. v 17:15 hodin u Arpidy. Budeme si připravovat lucerničky, které budeme tentokrát malovat barvami na sklo, zpívat martinské písně a napečeme martinské rohlíčky. Velkou lucerničku z dýně jsme již udělaly s tetami Martinou a Markétou. Každý týden v pondělí si tyto dvě studentky pedagogiky s námi

Mé poděkování:

Všem, kteří se podíleli na organizaci Michaelaelské slavnosti za to, že stoly byly přeplněné dobrotami a že naše dětičky „nestrádaly chutí, hladem a žízní.“

Za spoustu ovoce, které jsme konzumovaly v průběhu dne a správně se zásobovaly na zimu vitamíny, za doplnění kapesničeků, za aroma-olejíčky, bude se

nám lépe dýchat a za spoustu dalších dobrot, co nám maminy nanosily. Skřítkům děkujeme za výborný domácí mošt.

Hodně radosti z krásných barev podzim vám všem přeje

Teta Majka

Blíží se zápis do ZŠ!

Radka Konířová, Kateřina Kozlová, Kateřina Dvořáková

Milí rodiče předškoláků, čas rychle běží, v září se každému zdá termín zápisu do ZŠ nesmírně daleko, ale už je tu listopad, konec roku a po Vánocích je nejvyšší čas na rozhodnutí... Rádi bychom Vám touto cestou nabídli několik podnětů k přemýšlení o waldorfské třídě při ZŠ v Hluboké nad Vltavou. Možná Vám rozhodování trochu usnadníme, možná spíše zkomplikujeme, ale vědět by měl každý co nejvíce...

V loňském roce byla touhle dobou waldorfská třída velkým snem...Ve waldorfských třídách mateřské školky bylo 14 předškoláků; 11 z nich nakonec nastoupilo na Hlubokou. Děti se znaly a to jim velmi usnadnilo začátek školní docházky. Projevila se též úžasná práce tety Majky a tety Jany - děti se respektují, mají se rády, také se pošouchují, ale dokážou se omluvit a dokážou si pomoci! **Waldorfská třída zajišťuje rodičům i dětem návaznost a kontinuitu vzdělávání** - co bylo ve školce zaseto a vzklíčilo, má ve škole stejně vhodné podmínky pro růst a květ. Proto též děti z waldorfských tříd MŠ v Nerudově ulici budou **přijímány přednostně**.

Děti mají možnost se od první třídy učit **dva cizí jazyky**, od ledna budou hrát všechny děti při vyučování **na flétnu**. Děti z mateřinkových waldorfských tříd mají již zažitá zacházení s akvarelovými barvami, voskovými bločky a štíty a tyto techniky budou dále rozvíjet i ve škole. Waldorfská pedagogika nabízí bezstresové prožitkové učení, klade důraz na dobré sociální vztahy mezi dětmi a na spolupráci rodiny a školy. Každý měsíc se koná jeden rodičovský večer (schůzka). Rodiče letošních prvňáčků jsou zatím velmi spokojeni.

Prostředí třídy respektuje základní principy waldorfské pedagogiky, proto jsou děti obklopeny především přírodními materiály; ve třídě opět najdou stolek ročních dob. Celková výzdoba je jednoduchá, ale je kladen důraz na krásu a vlídnost; pro děti ze Skřítků a Broučků je to prostředí velmi blízké a známé.

Nabídka kroužků je na Hluboké opravdu pestrá. Zajišťuje ji Centrum volného času pod vedením paní Burianové, která je ve škole i ve městě jedním z našich velkých příznivců a strážných andělů.

Vedení Základní školy v Hluboké nad Vltavou - pan ředitel Schmied a paní zástupkyně Borovková - i nadále podporuje myšlenku realizace waldorfské pedagogiky a poskytuje k tomu i pro příští školní rok velmi vhodné podmínky, za což jim samozřejmě patří velký dík! Velké poděkování si zaslouží i **vedení města**

Hluboká nad Vltavou, zejména pan starosta Jírsa a pan místostarosta Dlouhý, kteří projekt vzniku waldorfských tříd též výrazně prosazovali!!!

Umístění ZŠ na Hluboké je velice příjemné, těsné sousedství rozlehlého zámeckého parku nabízí řadu možností k procházkám, hrám v přírodě i pořádání slavností. Zastávky autobusů se nacházejí v těsné blízkosti školy.

DOPRAVA dětí z Českých Budějovic je na základě společného rozhodnutí rodičů řešena kolektivně s využitím pravidelných linkových spojů. Ráno doprovází děti paní Skřičilová, která je důchodkyně a každá rodina jí za její službu přispívá 100,- Kč měsíčně, odpoledne se v doprovodu střídají rodiče, paní Kalčíková dopravu koordinuje. Celá cesta od nástupu do autobusu až po vstup do školy trvá 30 minut, na většinu **LINKOVÝCH** spojů na Hlubokou se vztahuje jízdenka MHD České Budějovice, což dopravu výrazně zlevňuje - čtvrtletní dětská jízdenka stojí 438,- Kč a platí na linkové autobusy na Hlubokou i na MHD v Č. Budějovicích.

Ač byla doprava při rozhodování velkým strašákem, ukázalo se, že dojíždění na Hlubokou je srovnatelné s dojížděním do vzdálenějších ZŠ v Českých Budějovicích, dětem nečiní žádné potíže a vše je celkem snadno řešitelné.

Velmi bychom přáli i Vám ostatním rodičům a Vaším dětem - budoucím prvňáčkům - prožít školní léta ve waldorfské třídě! **Proto Vás zveme na akce**, které pořádá občanské sdružení W collegium (viz **Kalendárium akcí na straně 3 a 7**). Na přednáškách i dalších setkáních můžete navštívit prostředí třídy a školy, setkat se s paní učitelkou a pohovořit o svých otázkách též s rodiči stávajícími prvňáčků. Upozorňujeme především na **specializovaný večer pro rodiče budoucích prvňáčků, který se uskuteční 4. ledna 2007!** Těšíme se s Vámi na viděnou na některé z akcí v **ZŠ Hluboká nad Vltavou, popř. v MŠ v Nerudově ulici!**

Radka Konířová, Kateřina Kozlová, Kateřina Dvořáková

KALENDÁRIUM SVÁTKŮ A AKCÍ

LISTOPAD - PROSINEC

+ středa 1. listopadu: Tradiční kroužky šití a setkání rodičů - 20:00 hodin v areálu MŠ Nerudova (třída Skřítků)

+ středa 8. listopadu: Přednáška **PhDr. Anežky Janátové**, lektorky waldorfských seminářů, znalkyně lidské duše, na téma „**Jak mohou rodiče pomoci i ublížit svým dětem na jejich cestě**“ - 19:00 hodin v ZŠ Hluboká nad Vltavou

+ čtvrtek 9. listopadu: Školková Svatomartinská slavnost - 16:30 hodin (Skřítki) a 17:15 (Broučci) u Arpidy

+ sobota 11. listopadu: Školní Svatomartinská slavnost - 16:30 hodin - hlavní vchod ZŠ Hluboká nad Vltavou

+ sobota 11. listopadu: Pletení košíků pro rodiče - 9:00 - 15:00 hodin v areálu MŠ Nerudova (kontakt: paní Kubínová - 608 977 014) - **přihlášky do 1. listopadu** (cena se bude pohybovat okolo 300,- Kč)

+ pondělí 13. listopadu: Rodičovská schůzka - 19:00 hodin MŠ Nerudova (třída Skřítků)

+ středa 15. listopadu: Přednáška Ireny Kovářové o Feng shui aneb Jak si zpříjemnit prostředí, ve kterém žijeme - 16:30 hodin v areálu MŠ Nerudova

+ středa 15. listopadu: Tradiční kroužky šití a setkání rodičů - 20:00 hodin v areálu MŠ Nerudova (třída Skřítků)

+ pátek 24. listopadu: Přednáška **PhDr. Anežky Janátové**, lektorky waldorfských seminářů, znalkyně lidské duše, na téma „**Jak mohou rodiče pomoci i ublížit svým dětem na jejich cestě**“ - 19:00 hodin v MŠ Nerudova

+ neděle 26. listopadu: Adventní spirála - 17:00 hodin v MŠ Nerudova (třída Skřítků a Broučků)

+ sobota 9. prosince: Adventní jarmark - 10:00 - 14:00 hodin v areálu MŠ Nerudova

+ úterý 12. prosince: Přednáška Martina Janošáka (zkušeného učitele z příbramské waldorfské školy) na téma „**1. - 3. třída na waldorfské škole**“ - 18:00 hodin v ZŠ Hluboká nad Vltavou

+ úterý 19. prosince: Vánoční hra a posezení - 14:30 MŠ Nerudova (třída Skřítků a Broučků)

Smysl a hlubší obsah pohádek

Zamyslíme-li se nad tím, co je všem pohádkám společné, povšimneme si, že téměř každá z nich začíná vylíčením harmonické situace, která byla porušena. „Byla jednou jedna dobrá královna...“ - „Byl jednou jeden krásný zámek...“ - „Byly jednou dvě děti, které žily s tatínkem a maminkou v domečku u lesa...“ Ještě si princezna může brát se zlatým míčkem, děti bydlí u tatínka a maminky a hloupý Honza si ještě nese světem svou broudu zlata. Je to zlatý věk, rajska atmosféra, „staré dobré časy“, jimiž začíná skoro každé pohádkové vyprávění. Záhy však přijdou úklady, lidé se proviní, dávne štěstí je rozbito, dochází k „vybnání“. Není to totiž, co musí vnitřně a později i navenek prodlát každé dorůstající dítě? Krok do světa, ven z ochranného náruči matky, z její péče? Nyní se v pohádkách objevují masky zla: lež, zloba, pycha, zbabelost, hloupost, žádosťivost a lakota - celá čarodějnická kuchyně! Pohádkové postavy se zaplétají, dostávají se na scesti, podléhají. Vyržený člověk z pohádky bloudí bez domova. Tu se ocitá v temném lese; támhle je věznem v kamenné věži, uvízne v popelu, v bídě, upadne do spánku, z něhož není probuzení, nebo dokonce zkamení. Zlato je pryč. Všude jen jed a smrt. Sněhurka leží v rakvi. Zdá se, že zlo a temnota zvítězí. Do ponurosti a zatracení však pronikají znamení přicházející pomoci a stupňují očekávání velkého zvratu. Ano, objevují se poslové dobra, odvaby, překonání, nezjistnosti a oddanosti. Již jása naděje očekávaného vysvobození: dobro musí zvítězit! Povstání z bídě se v pohádkách uskutečňuje tak, že přichází princ nebo jiný osvoboditel, představitel všech dobrých lidských vlastností. Tito zachránci bývají vyzbrojeni tím, co můžeme nazývat křesťanskými ctnostmi: pokora, statečnost, láska, pravdomluvnost, oddanost a obětavost. Jsou zmoženým obrazem Vykupitele, který přináší velký zvrat.

Nacrtnutý sled obrazů a dramatika pohádky dává dítěti a jeho fantazii morální podnět, který ani nelze dostatečně docenit. To, co mu později přinese život v podobě tvrdé reality, prožívá dítě již nyní ve svém prociťování, ve svém soucitu i radosti v pohádkových postavách, s nimiž je tak vroucně spojeno. Zcela se s nimi ztotožňuje: jejich bolest je jeho bolestí, jejich slzy jsou jeho slzami, jejich štěstí je jeho štěstím. Každá dobrá polnutka dojde odměny, každá špatnost je potrestána. Jako morální dech to postupuje všechny tyto události a již záhy pomáhá vytvořit a upevnit v dítěti smysl pro spravedlnost, na tomto křehkém stupni duševního vývoje, kdy stovky napomenutí přinásejí jen malý užitek. Když dítě zažije vpád zla, když úzkost pronikne do hloubi jeho duše, pak o to intenzivněji prožívá zásah vševládající spravedlnosti. To jsou síly, které utvářejí lidský charakter! Když často poslouchá pohádky (nebo si je později samo čte), noří se dítě do oné vštepující oblasti božsky uspořádaného vnitřního světa, na stupni, kdy je dítě pomocí obrazů dosud vzdělavatelé. To velmi dobře poznali bratři Grimmové: „...Pohádky se dětem vyprávují proto, aby v jejich čistém a mírném světle mohly vzkřít a růst první myšlenky a síly duše.“

Proč ... ?

Jana Gažiová, Kateřina Dvořáková

Nad tímto Proč? možná mnozí rodiče mávnou rukou a řeknou si: „To je přece samozřejmé, mně mi rodiče také vypravovali a četli pohádky, a tak to dělám i já.“ Pokud se ale opravdu zamyslíme nad onou otázkou, tak jednoduchou odpověď nenajdeme. Jakob Streit v knize Proč děti potřebují pohádky říká: „Při hlubším zkoumání pohádek zjistíme, že to nejsou jen líbezné bříčky fantazie pro krácení chviliek v dětském pokoji. Jsou to základní kameny lidské duše.“ Anežka Janátová, s níž se budete moci setkat na listopadových přednáškách na Hluboké i v Českých Budějovicích, o nich mluví vždy s nejvyšší úctou jako o pravé potravě lidské duše.

Otázka čtvrtá Proč se dětem vyprávují pohádky?

Pohádky k dětem i nám promlouvají v obrazech, které napájí duši a rozvíjí fantazii (o tom hovořil ve své přednášce i prienský učitel a budoucí mentor waldorfské školy pan Schwarzfischer). Ve věku 4-12 let téměř všechny děti projevují veliký hlad po živých obrazech jako zdroji poznání. Zatímco při dětské hře proudí síly fantazie ven do volního jednání, při poslouchání příběhů působí dar fantazie směrem dovnitř a posiluje citový život. Když se dětské duši této potravě nedostane, bude prázdnější a strnulejší. To platí o to více v naší současné době.

Dnešní děti jsou ze všech stran obklopeny dokonale fungujícími multifunkčními přístroji a my si mnohdy neuvědomujeme, že děti především potřebují znát odpovědi na nezákladnější životní otázky. Chtějí se ztotožňovat s princem, princeznami a jinými pohádkovými bytostmi. Díky nim rozpoznávají dobro a zlo, moudrost i pošetilost. Každé dítě touží, aby v pohádce zvítězilo dobro a tak soucítí s Popelkou, přeje si, aby i ona mohla jet na ples a setkat se s princem, a drží palce rytíři, který svou odvahou a silou musí přemoci draka, aby získal princeznu. V takových chvílích dítě probouzí morální vědomí a zároveň získává důvěru k životu, kterou bude v dospělosti tolik potřebovat.

Mnoho pohádek však nabízí dospělému intelektu poněkud rozporuplné obra-

zy. Copak jelen může vychovávat nějakého Smolíčka nebo jak mohou všichni vyskákat z Otesánkova břicha živi a zdraví? Jak může hloupý Váňa prolézt uchem koně a proč platí nejmladší králevic dluhy za mrtvého, pohozného u cesty? Takovému analytickému myšlení lidská duše nerozumí. Pohádku je třeba přijmout takovou, jaká je, nechat ji působit a promlouvat. To, co je pro dospělé už tak těžké, je pro děti, obzvláště v prvním sedmiletí, zcela přirozené. Dětem bychom tyto obrazy nikdy neměli vysvětlovat, neboť ony jim rozumí právě v jejich fantazijní podobě.

Skutečnou tvůrčí sílu při vyprávění má jen mluvené slovo přítomného vyprávěče. A tak i neumělé rodičovské vyprávění působí léčivěji než dokonalá nahrávka. V něm je totiž vedle příběhu také přítomno lidské srdce, lidský pohled z očí do očí a teplo hlasu milující osoby, které vytvářejí ochrannou duševní schránku. V takové bezpečné atmosféře může dítě zdravě prožít i krutost a temnotu, která je obsažena v mnohých pohádkách a která je také nesmírně důležitá. Když stejnou krutost vidí dítě v televizním nebo filmovém zpracování, je na ni obvykle samo a síla vizuálního obrazu je pro ně příliš agresivní a nestravitelná. Dodnes si pamatujeme, jak jedno z našich dětí ve věku asi pěti let po jedné z prvních návštěv kina nemohlo usnout, protože se do jeho mysli opakovaně vtíral obraz obloudy z plátna, který nebylo schopno zpracovat.

Ve waldorfských školách a školkách je

vypravování pohádek (ve škole od 2. třídy i jiných příběhů, např. bajek, legend, starozákonních příběhů, řeckých mýtů, životopisů zajímavých osobností atd.) nedílnou součástí každého dne. Vypravování má svůj pravidelný čas – ve školce většinou před obědem, v 1. třídě waldorfské školy na konci hlavního vyučování. Děti už pohádku netrpělivě očekávají, stává se součástí každodenních rituálů. Každá pohádka má svůj čas, většinou se jedna pohádka vypráví celý týden. Ve škole mohou poslední den pohádku vyprávět samy děti nebo ji mohou zdramatizovat. Učitelé také mohou vyprávět tzv. naučný příběh, který pojednává o nějaké špatné vlastnosti či zlovyvku nebo reaguje na situaci ve třídě. Nikdy se v něm neuvádí jméno konkrétního dítěte, ale vlastnost/situace je vylíčena tak, aby se v ní děti poznaly a zároveň pocítily touhu po nápravě. Naše hlubocká první třída už vyslechla několik takových příběhů, například o škádlení a poslušování nebo o žalování.

V pohádkách není nic nemožné a právě to posiluje v dítěti jeho volní stránku. I stále se opakující motivy a stále se opakující pohádky v jednotlivých ročních obdobích dítě neomrzí, naopak mu dodají pocit jistoty, že jsou věci stálé, neměnné. Stejně stálý a neměnný by měl být i náš zájem znovu a znovu si nechat od našich dětí vypravovat staré příběhy, které třeba slyšíme už po několikáté.

Jana Gažiová, Kateřina Dvořáková

Příští téma:

Proč jsou důležité Vánoce?

Čerpaly jsme z knihy Jakoba Streita *Proč děti potřebují pohádky. Fabula 2003 a přednášek Anežky Janátové.*

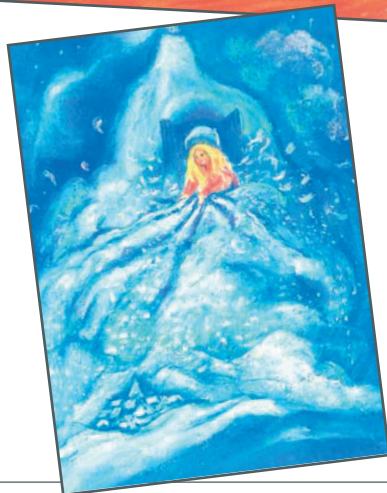
(Texty ve sloupečcích „Smysl a hlubší obsah pohádek“ a „Pohádka o Jeníčkovi a Mařence“ jsou převzaté úryvky z výše citované knihy Jakoba Streita).

Omluva

Redakce se omlouvá za chybu vzniklou v posledním příspěvku č. 4/5 - *Drak v hlubockém zámeckém parku*. V tomto článku došlo k nechtěné záměně příjmení. Místo Terezky Kalčíkové zde měla být správně uvedena Tereška Surá. Oběma Terezkám se touto cestou moc omlouváme.

INZERCE

Redakce hledá člověka, který by byl schopen od lednového čísla „lámat“ (tj. graficky upravit do této či blízké podoby) tento zpravodaj. Pokud se nikdo takový nenajde, bude existence ZVONKU ohrožena. Zájemci volejte paní Jirovcovou (606 286 687), případně pište na zvonek@waldorfbcb.cz.

Pohádka o Jeníčkovi a Mařence

Vyprávění o bratříčkovi a sestřičce, kteří museli opustit bezpečí domova, děti vždycky velmi hluboce dojmá. Tuší v něm kousek svého vlastního osudu.

Tak jako je narození tělesnou vyvržeností do pozemského prostoru, vymaňuje se dítě později krok za krokem z matčiny náruče. Ještě dlouho hledá znovu a znovu rodičovskou ruku, která ho vede, hladí a utěšuje. Zhruba až do sedmého roku se dítě zvolna duševně odpoutává z hájemství rodičů. Je to postupné osvobozování se z oblasti absolutního napodobování. Vždyť dítě se má stát vlastní osobností a nebyť pouhým otiskem rodičů. Tak začíná ztrácet „stopu rodičů“; stále více se staví na vlastní nohy. Právě toto odpoutávání ukazuje první část pohádky o Jeníčkovi a Mařence. Rodiče odvádějí děti do lesa, tzn. do života, a ony nejprve nalézají cestu zpět. (V pohádce v podobě bílých kamínků, které Jeníček pouští na zem.) Později ale ztrácejí nadobro stopu a musí se vypořádat s osamělostí a nebezpečím lesa (žít). Setkávají se s pokušením (perníková chaloupka). Nabízí se jim svět sladkého zdání, v němž se ukrývá čarodějnice. A jak si tak ta svá klamná zdání žádostivě chroupají, padnou do rukou čarodějnice jako představitelky zla a musí jí sloužit. - Tak také všechny děti nutně přicházejí během svého vývoje o svou prosvětlenou nezátíženost prvního sedmiletí. Každé se musí naučit žít s pozemskou temnotou a znetvořeností. Jeníček (myslíte) se ocitá v úzkém zamřížovaném chlívků; Mařenka (duševní síla citění) by se měla podřídit každému pokymu čarodějnice. Ve službě a zajetí zlem roste pozvolna síla a vůle postavit se zlu na odpor. I když chce čarodějnice „spolykat“ všechno lidské, může být po zkušenostech a utrpení přemožena a zničena.

Další průběh pohádky o Jeníčkovi a Mařence nám ukazuje podrobení se osudu, prociťnutí vnitřní odvahy, jež směřuje k činu. S vyprávěním živě souznějí všechny duševní síly, všechny vnitřní struny naslouchajících dětí: antipatie ke zlu (čarodějnice), velký strach o osud Jeníčka a Mařenky a velká radost ze zdařeného vysvobození. Jejich duše prožívají otřesy i radosti dřívě, než jim je přineseno jejich vlastní budoucnost. Cožpak to není poetická škola života, které se jim zde dostává? Ve vlastním světě fantazie si vyzkoušejí odvahu, vytrvalost, věrnost i lásku k dobru, které budou jednou potřebovat. V prožívání takové vnitřní dramatiky sílí dětská duše. Pohádka se stává etudou pro duševní síly a charakter. Jestliže dnes oprávněně dbáme na to, aby se mládež tělesně otužovala hrou a cvičením na čerstvém vzduchu, musíme také uznat, že potřebuje zrovna tak zdravý duševní vzduch, dynamiku a pohyb vnitřních sil. To vše se bohatě vyskytuje právě ve světě pohádek. Vždyť se po celá staletí, ba tisíciletí podílely nenápadným způsobem na vzdělávání a výchově lidské duše.

Co najdou děti v chaloupce, když se zbaví čarodějnice? Zlato a skryté poklady. Bílá kachnička je dovede zpět do rodného domku. Krulh ztraceného syna, ztracených dětí se uzavírá. Domov je opět nalezen. Duše zase dýchá harmonií.

Svátek svatého Martina

Eva Jírovcová

Zaujala vás
waldorfská pedagogika?
Chcete se
dozvědět více?

Navštivte naše webové stránky
www.waldorfb.cz
nebo nás kontaktujte na adrese
info@waldorfb.cz,
případně na telefonních číslech
+420 605 286 389,
+420 608 977 014

www.waldorfb.cz

NAVŠTIVTE NÁS TAKÉ NA WEBU:

11. listopad, svátek sv. Martina – biskupa z Tours, je spojen s významným lidským gestem – se spoluúčastí s lidským utrpením a se schopností rozdělit se s potřebnými. Tímto svátkem začíná období světla, které trvá až do Hromnic. Do Michaelova svátku jsme si užívali světla a tepla z vnějšku, po Michaelovi naopak světlo vnitřní. Martinská doba je tedy dobou vnitřních světla.

Co se děje v přírodě?

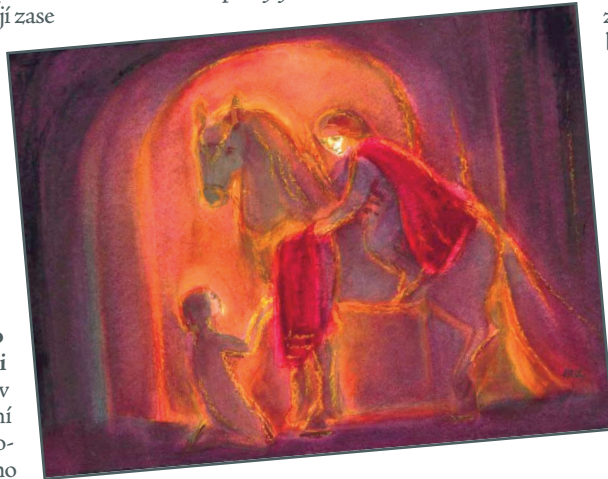
Denní světlo se krátí a skřítkové potřebují lucerničky, aby viděli na svou práci. Tak jak se postupně stahuje síla stromů do kořenů, síla tepla a světla do semen a plodů, tak volá Maticka Země své děti zpět do svého lůna. Tam pod její ochranou přechájejí zase až do předjarního probuzení. Podzimní doba plná plísňů a nepohody nutí i lidi, aby probudili svou bdělost a hledali k sobě cestu.

Legenda o sv. Martinovi byla odedávna v lidovém podání zasazena do tohoto podzimního času, do sychravých potměných dnů, kdy se všichni rádi hřejeme v teplém kabátě. Tím intenzivněji můžeme vnímat ušlechtilý Martinův soucitný čin - kdy se jednou při putování po kraji rozdělil o svůj plášť s mrznoucím žebrákem a pak se mu příští noci zjevil Kristus, oblečený do tohoto pláště.

Svátek nás inspiruje k předání myšlenky rozdělení se. Pochopit princip dělení je pro malé děti mnohdy těžký. V prvních sedmi letech děti zaujmají postoj - všechno nasát, všechno přijmout a je pro ně obtížné něco ze svého odebrat. Malé dítě se teprve učí vnímat, že ve světě není samo, že tu vše není jen pro něho. V láskyplném prostředí, díky našemu vyprávění o bratrském

dělení a samozřejmě s pomocí nápodoby, v sobě dítě najednou najde dost ochoty rozdělit se o pamlsk či hračku s ostatními.

Ke zvykům martinského období patří pečování a rozdávání martinských rohlíčků, připomínajících zezlátlé ztracené podkovy bílého Martinova koně. Nebo plněné šátečky z „rozděleného Martinova pláště“. K nejděčnějším zvykům patří výroba lucerniček a lampionků, kterými posílujeme ubývající světlo nejen venku v přírodě, ale i světlo a teplo našich vnitřních citů.

Zářivý odraz vlastní lampičky v nadšených dětských očích je toho neklamným dokladem.

Je třeba vyvinout velkou vůli, abychom na podzim dokázali probudit svou duši, protože jen do živé duše může vstoupit zárodek našeho vyššího Já. Když máme michaelskou vůli, martinsky soucítíme a k tomu později přidáme mikulášské ryzí myšlení, pak máme naději, že se v kolébce naší duše zrodí na Vánoce Boží dítě (vůle, citění a myšlení – tři základní síly duše).

Eva Jírovcová

(čerpáno z Věneček - Podzim 1, 2;
Karlheinz Hau - Trojnost v ročním koloběhu;
Člověk a výchova - 2001/3-4)

Jak můžeme prožít martinskou dobu s dětmi?

Ve školce si děti s pomocí tety Jany a Marušky vyrobí vlastní lucerničku a upečou martinské rohlíčky. V podvečer svátku se pak všichni společně sejdeme u Arpidy (čas bude upřesněn) a za pomoci martinských písní s hudebním doprovodem si prožijeme ztvárněnou legendu o Sv. Martinovi. Děti se pak dělí o své vlastnoručně upečené rohlíčky. Součástí oslavy je obřad zapalování lucerniček a lampionků - darování a přijímání světýlka. Děti si opatrně odnášejí své světýlko... a rozehvěle si ho strážejí, aby jim nezhaslo... Průvod světýlek se za zpěvu písní vydává hledat do nadcházející zimy a tmy Martinovo poselství. Možná, že děti naleznou i podkovu, kterou tu ztratil Martinův kůň...

Martinskou náladu prožijeme také vyprávěním pohádek s motivy soucitné solidarity - např. Hrnečku vař, Hvězdné tolary...

Legenda o sv. Martinovi

Eva Jírovcová

Martin Tourský se narodil r. 316 n. l. jako syn pohanského římského důstojníka v římské provincii Horní Panonie (dnešní Maďarsko). Jeho otec byl statečný rytíř a sloužil jako velitel římských vojáků. Z narození syna měl velkou radost a věřil, že syn bude také zdatným válečníkem...

Když bylo Martinovi 12 let, dozvěděl se o lidech, kteří neuznávají římské bohy, jejich tajným znamením je ryba a chtějí být všem lidem bratry a sestrami. Když se s křesťany poprvé setkal, získali si jeho srdce. Jakmile se mu naskytla příležitost, tajně za nimi odcházel a jeho duše se plnila podivuhodnou láskou k člověku, ke zvířatům a ke všemu tvorstvu.

Vzdělání získal v severoitalské Pavii. Už ve svých patnácti letech se stal podle rozhodnutí svého otce vojákem. Po otci Martin zdědil od-

vahu a po m a t c e dobré srdce. Během služby u vojska ztratil všechno spojení s křesťany. Jako vojáko- vi mu nebylo veselo. Měl sílu a odvalu k boji, jeho srdce však bylo prázdné. Toužil po životě v osamění a rozjímání.

Legenda říká, že jedné chladné noci, kdy ledový vítr rval poslední suché listy z téměř holých stromů, v městě Amiensu potkal u městské brány polonáhého, promrzlého žebráka. Když ho Martin mýjel, zvedl ubožák ruku, zašeptal slova, která hned odvál vítr, a prosebně pohlédl na Martina velkýma očima. Nikdo z jeho druhů si chudáse nevyšiml. Martin však, protože neměl u sebe peníze ani nic cenného, čím by mohl bližního v nouzi obdarovat, neváhal a mečem rozetnul svůj velký široký plášť na dvě poloviny, sklonil se hluboko k žebrákovu a jednu mu daroval. Pak ujdě dál.

Následující noci, když usnul hlubokým spánkem, uslyšel, jak někdo volá jeho jméno. Kolem něj se rozlilo světlo a spatřil dva anděly, jak drží polovinu jeho pláště. Za nimi se objevil

oblíček žebráka, jasný jako slunce, se zářícíma očima. Ozval se hlas: „Martine, v žebrákovu jsi zahřál mou bídu. Jsem bratrem všech lidí.“ Když obraz zmizel, Martinovo srdce prostoupila teplá sluneční záře, která už nikdy nevyhasla.

Díky této události je vzýván na ochranu proti chudobě a tato událost měla za následek, že se dal pokřtít. O něco později, když mu bylo asi dvaadvacet let, byl z armády propuštěn, cestoval po celé Itálii a Dalmácii. Poté odešel do Francie,

kde strávil většinu svého života. Deset let žil jako poustevník. Roku 372 přijal svatý Martin biskupský stolec v Tours. I po jmenování biskupem žil nadále jako mnich ve své chatrči poblíž řeky Loiry, kde později vzniklo opatství Marmoutiers. Mniši

zde vedli zbožný obyčejný život podle Martinova vzoru. Přicházeli sem nemocní i zoufalí lidé, přestárlí i hříšníci. Pro Martina byli všichni bratry. Protože neměl majetek, bohatě rozdával dary svého srdce a své duše. Zemřel v 81 letech, roku 397 n. l. v Candés u Tours. Nad jeho hrobem v Poitiers vznikl velkolepý chrám, který je dodnes známým poutním místem.

„Svatý Martin přijíždí na bílém koni.“

Toto prastaré pořekadlo značilo, že v době, kdy tento světec slaví svůj svátek padal sníh a neodvratitelně se blížila královna mrazivých večerů a dlouhých nocí - paní zima.

Eva Jírovcová
(čerpáno z Věneček - Podzim 1, 2;
Úryvek z knihy „Lidové obyčeje a nápady pro šikovné ruce - Podzim“)

Z lidových obyčejů...

Ke svátku Sv. Martina neodmyslitelně patřila dobře vykrmená a upečená tzv. „Martinská husa“. Původ spojitosti mezi svatým Martinem a husou můžeme nalézt ve dvou legendách. Ta první praví, že husy svatého Martina při kázání tolik rušily, že nyní pykají na svatomartinském pekáči. Druhá legenda praví, že se svatý Martin před svou volbou biskupem ze skromnosti skrýval v husníku, ale husy ho svým kdákáním prozradily.

At' už to bylo tak, onak nebo úplně jinak je jedno. Každopádně husa patřila k nejdůležitějším pokrmům.

Neméně známé bylo i svatomartinské pečivo. Jedná se o rohy, rohlíky nebo podkovy svatého Martina. Martinskými rohlíky podarovávala děvčata své hochy.

A pro všechny také něco praktického ...

Jednoduchý recept na rychlé a výborné Martinské rohlíčky:

- 40 dkg hladké (celozrnné) mouky
- 1 šlehačka
- 1 Hera

Zpracujeme těsto, které necháme 1 - 2 hodiny v lednici odpočinout. Poté rozdělíme na 4 díly, každý díl rozválíme na kruhovou placku, kterou rozkrojíme napůl a ještě napůl, takže vznikne 8 trojúhelníkových rohlíčků. Jednotlivé kousky pak plníme svou osvědčenou náplní (mák, tvaroh, povidla, ořechy...), rolujeme od širšího konce ke špičce a mírně zahne. Pečeme při 160°C do růžova a ještě teplé obalíme v moučkovém cukru ovoněném vanilkou.

Dobrou chuť.

KALENDÁRIUM SVÁTKŮ A AKCÍ

LEDEN

♦ **čtvrtek 4. ledna:** Večer pro rodiče budoucích prvňáčků - setkání s paní učitelkou, předání kontaktů pro účely osobního dopisu dítěti, beseda, seznámení s principy waldorfské pedagogiky, setkání s rodiči současných prvňáčků - 19:30 hodin ZŠ Hluboká nad Vltavou

♦ **úterý 9. ledna:** Den otevřených dveří ve waldorfské třídě v ZŠ Hluboká nad Vltavou - ukázka hlavního vyučování - 7:50 hodin ve třídě 1. C; *nutno se předem přihlásit K. Kozlové na tel.: 606 545 008 - omezený počet míst.* Změna termínu vyhrazena, sledujte prosím web: www.waldorfcb.cz

♦ **středa 10. ledna:** Den otevřených dveří ve waldorfské třídě v ZŠ Hluboká nad Vltavou - ukázka hlavního vyučování a NJ - 7:50 hodin ve třídě 1. C; *nutno se předem přihlásit K. Kozlové na tel.: 606 545 008 - omezený počet míst.* Změna termínu vyhrazena, sledujte prosím web: www.waldorfcb.cz

♦ **čtvrtek 11. ledna:** Den otevřených dveří ve waldorfské třídě v ZŠ Hluboká nad Vltavou - ukázka hlavního vyučování - 7:50 hodin ve třídě 1. C; *nutno se předem přihlásit K. Kozlové na tel.: 606 545 008 - omezený počet míst.* Změna termínu vyhrazena, sledujte prosím web: www.waldorfcb.cz

AKCE ASOCIACE WALDORFSKÝCH MŠ

Asociace waldorfských mateřských škol ČR ve spolupráci s IASWECE se sídlem v Jerně a holandskou nadací HELIAS organizuje **Seminář waldorfské pedagogiky prvního sedmiletí (2006 - 2007)** opět s mezinárodní účastí a pod záštitou Dr. J. W. Schneidera.

3. - 5. 11. 2006: Hra - práce dítěte.

1. - 3. 12. 2006: Výchova malého dítěte: Co je nápodoba? Co je předobraz?

19. - 21. 1. 2007: Co znamená spolupráce mezi rodiči a pedagogy z hlediska waldorfské pedagogiky?

2. - 4. 3. 2007: Praktické základy pedagogiky ve waldorfské mateřské škole: pořádek, rytmus, estetika, prolínání.

4. - 6. 5. 2007: Proč je waldorfská pedagogika nejlepší přípravou pro moderní život a pro společnost založenou na individuálním výkonu?

Místo konání: Waldorfská MŠ Praha, Koněvova ulice.

Letní akademie v Semilech:

10. - 19. 7. 2007

Místo konání: Waldorfská ZŠ a MŠ Semily.

Advent

Eva Jírovcová, Radim Jírovec

Kde umírá hmota, rodí se duch. Jestliže podzimní uvadání je duchovním jarem, pak zima je duchovním létem. Vánoce jsou protějškem svátku svatého Jana. V létě se vše otevírá světu, aby přijímalo sluneční teplo a světlo. V zimě toto otevírající se gesto přešlo v gesto uzavírající, tvořící vnitřní prostor; aby v tomto prostoru mohlo zazářit vnitřní slunce. Od smyslových výšek k duchovním hloubkám...

Advent znamená příchod, očekávání přicházejícího... je to nálada velkého tajemství... Sluneční světlo téměř pohaslo, ale světla

uvnitř přibývá. Všechny vnější vjemy utichají, aby uvnitř mohlo něco klíčit...

Děti mohou v této době zažívat takové lidské kvality jako je čekat, uklidnit se a cítit to tajemné. Jít vstříc zážitkům, které přijdou za 4 týdny. Je to čas tmy a světla. Světlo v době krátkých zimních dnů působí více než kdy jindy. Světla doma přibývá pomalu - světlo roste. Je v něm vývoj, což odpovídá živé duši dětí. O Vánocích pak přijde plnost světla...

můžeme vynést napovrch - prosvětlovat sami sebe i všechno kolem... To jsou dary, které může o Vánocích nalézt každý z nás...

Jak u nás tato slavnost probíhá?

Na zemi se vytvoří spirála z voňavého chvojí. Kolem ní se usadí děti a rodiče, na stole leží adventní věnec a také ozdobené svíčky z jablíček či jiného přírodního materiálu. Vše je připraveno...

Za zpěvu adventních písní přichází anděl, který přináší velkou hořící svíci do středu spirály. Je to symbolické znázornění cesty do vlastního nitra, hledání a zažehnutí světla v duši, které nám pomáhá překonat dlouhé zimní měsíce.

tra, hledání a zažehnutí světla v duši, které nám pomáhá překonat dlouhé zimní měsíce.

Kouzlem adventních večerů je pro nás a naše děti přibývání světla s každou nově zapálenou svíčkou na adventním věnci. Tento zvyk nepřímo navazuje na židovskou tradici, starou více než 2000 let - slavení svátků světla zvaných „Chanuka“, jež spadá na přelom listopadu a prosince.

Letošní první adventní neděle připadá na 26. listopadu. Nejen v naší školce je zvykem zahajovat tento čas slavností zvanou Adventní spirála.

Adventní spirála je nádherným obrazem cesty do našeho vlastního nitra. Tu jsme už zahájili rozvinutím svých kvalit v oblasti vůle (Michael), citění (Martin) a pokračujeme v poznávání (Mikuláš). Čtyři adventní týdny jsou pak intenzivnějším pokračováním této cesty. Hluboko ve svém nitru nalezneme velké světlo. Odtud je

Děti si postupně - každé samo za sebe nebo spolu s andělem - spirálu projdou, od velké svíce si obřadně zapálí tu svoji a svíček pak položí na označené místo - hvězdičku - ve spirále.

Anděl vede dítě dovnitř - za vnitřním světlem. Nejsoustředěnější cestu k sobě samému vystřídá zážitek bohatství, který si děti přinášejí ze středu. Obehn už není chráněn sklem či papírem jako u martínské lucerničky...

Ve chvíli, kdy se všichni za zpěvu adventních písní vystřídají, vznikne v podzimním šeru zářící zavinutá cesta - spirála do nejněžnějšího bodu. Slavnost končí tím, že po zhasnutí světýlek si děti odnesou svůj svíček - a pod ním naleznou dobrůtku (perníkovou hvězdu) - domů.

Adventní období vyvrcholí nakonec společným vánočním posezením, kde děti zahrají vánoční hru, společně si zazpíváme vánoční písně a koledy, pochutnáme si na vánočním cukroví a plní tichého očekávání odcházíme domů.

Eva Jírovcová, Radim Jírovec
(čerpáno z Věneček - Zima 1, 2)

Zvonek

Ročník 1 (2006), Číslo 6

Redakce:

Eva Jírovcová, Petra Klee, Radim Jírovec

Grafika, prepress:

Radim Jírovec

Tisk:

Radka Konířová

Adresa:

Waldorfské třídy při MŠ Nerudova
Nerudova 53,
370 04 České Budějovice

E-mail:

zvonek@waldorfcz.cz

Kontakt:

Eva Jírovcová (+420 606 286 687)
Petra Klee (+420 774 121 217)

Internet:

<http://www.waldorfcz.cz>
(zde najdete zpravodaj v barevném provedení, v PDF formátu)

Použité zdroje (pokud není uvedeno jinak):

Foto, obrázky - Marie Fidrová, Radim Jírovec, internet

NEPRODEJNÉ